

BALKAN

26. februar 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

KO UBIJA U IME GRADJANA SRBIJE

Mandatar za premijera g. Vojislav Koštunica nedavno je u intervjuu agenciji *Associated Press* najavio da Nebojšu Pavkovića, Vladimira Lazarevića, Sretena Lukića i Vlastimira Đorđevića neće izručiti Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju. Takođe je rekao i da je i prethodna Vlada Srbije odbila da ih izruči jer su optužbe protiv četvorice generala isuviše neodređene. Izjave gospodina Koštunice ne samo da predstavljaju kršenje i domaćeg i međunarodnog prava, i kao takve su usmerene direktno protiv interesa građana Republike Srbije, nego su i netačne.

Optužnica protiv Nebojše Pavkovića, Vladimira Lazarevića, Sretena Lukića i Vlastimira Đorđevića duga je 59 stranica, sadrži 74 pasusa teksta i 12 priloga u kojima se navode imena pojedinačnih žrtava zločina – osoba ubijenih na Kosovu. Optužnica je javni dokument i može se naći na Internetu ili dobiti od kancelarije Međunarodnog suda u Beogradu. Četvorica generala terete se na osnovu individualne krivične odgovornosti da su planirali, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali izvršenje veoma ozbiljnih zločina – deportaciju oko 800,000 kosovskih Albanaca sa Kosova, ubistvo više od 700 kosovskih Albanaca čija su imena navedena, seksualno zlostavljanje mnogih žena, pljačkanje i uništavanje imovine kosovskih Albanaca i druga nečovečna dela.

U optužnici Međunarodnog suda navodi se oko 40 primera konkretnih zločina – previše da bi ovde mogli da se nabroje. Ubistva počinjena krajem marta 1999. samo su jedan od primera koji pokazuju težinu zločina za koje se Pavković, Lazarević, Lukić i Đorđević terete, kao i detalje u opisima događaja koji se mogu naći u optužnici. U optužnici se navodi da su tom prilikom snage SRJ i Srbije pod Pavkovićevom, Lazarevićevom, Lukićevom i Đorđevićevom kontrolom opkolile kompleks kuća porodice Beriša u Suvoj Reci. Stanarima jedne od kuća naredili su da izađu, muškarci su odvojeni od žena i dece i šest članova ove porodice je ubijeno. Preostale članove porodice naterali su da uđu u jedan kafić zajedno sa drugim članovima šire porodice Beriša. Pripadnici snaga SRJ i Srbije zatim su ušli u kafić i otvorili vatru na ljude koji su se nalazili unutra. U kafić je kasnije ubačen i eksploziv. U toj akciji ubijene su najmanje 44 osobe, a drugi su teško ranjeni. Tela žrtava su potom izvučena iz kafića i utovarena na kamion kojim su zatim odvežena u pravcu Prizrena. Troje ranjenika koji su bili ubačeni među leševe uspeali su da iskoče iz kamiona na putu za Prizren. Par godina kasnije, predmeti koji su pripadali najmanje šestoro ubijenih u kafiću nađeni su u masovnoj grobnici na poligonu za gađanje Vojske Jugoslavije u blizini Koruše, a lična dokumenta koja su pripadala najmanje petoro ubijenih u kafiću nađena su na leševima ekshumiranim iz masovne grobnice u Batajnici, pored Beograda.

U optužnici se navodi i to da su lična dokumenta najmanje sedam osoba koje su poslednji put viđene kod sela Meje u opštini Đakovica 27. aprila 1999. takođe nađena u masovnoj grobnici u Batajnici. Optužnica navodi da su tog dana snage SRJ i Srbije po kratkom postupku pogubile veliki i još neutvrđen broj muškaraca, kosovskih Albanaca koji su bežali iz tog sela. Oko 300 osoba još uvek se smatra nestalim.

U masovnoj grobnici na poligonu Specijalnih antiterorističkih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova u Batajnici nađeno je preko 700 leševa kosovskih Albanaca koji su ubijeni na Kosovu tokom intervencije NATO snaga 1999. godine, a čija su tela onda transportovana preko cele zemlje.

Specijalni tužilac za ratne zločine Republike Srbije trenutno vodi istrage u vezi sa direktnim počiniocima tih zločina. Međunarodni sud pozdravlja tu istragu i podržaće je svim tehničkim, pravnim i dokaznim materijalima koji budu potrebni specijalnom tužiocu. Srpski policijski organi do sada su iz masovnih grobnica ekshumirali 707 leševa, od kojih je 186 identifikovano. Iako o tome nije bilo previše reči u sredstvima javnog informisanja u Srbiji, vlasti Republike Srbije su njihovim porodicama na Kosovu do sada vratile posmrtno ostatke oko 120 osoba.

Preživeli članovi porodica žrtava pokopanih u masovnoj grobnici u Batajnici i drugim masovnim grobnicama nedavno otkrivenim u Srbiji zaslužuju da znaju ko je ubio njihove najmilije, a onda transportovao njihova tela sa Kosova i pokopao ih 400 km dalje. Oni isto tako zaslužuju da znaju ko je naredio te zločine.

Pored toga, svi građani Srbije imaju pravo da saznaju ko je sebi uzeo za pravo da u njihovo ime ubija nevine civile, utovaruje ih u hladnjače i prevozi ih stotinama kilometara putevima širom njihove zemlje. Utvrđivanje da li su pojedinci poput Pavkovića, Lazarevića, Lukića i Đorđevića zaista krivi za zločine za koje se terete sigurno može pomoći u pronalaženju odgovora na ta pitanja.

Kada je g. Koštunica početkom ove nedelje rekao da "ova zemlja nije isporučilac ljudske robe Haškom tribunalu", bio je apsolutno u pravu: nijedna zemlja nikad ne treba da "isporučuje ljudsku robu". Srećom, prebacivanje pojedinaca optuženih za neke od najtežih zločina jednom međunarodnom krivičnom sudu sasvim je druga stvar.

Outreach Programme

outreach@icty.org